

Prædiken til 3. søndag efter trinitatis

Luk. 15, 11-32

Denne prædiken af Johannes Sløk bringes i anledning af 100 året for hans fødsel. Den er hentet fra *Prædikener* (Aarhus: Centrum 1998), 53-59 med en enkelt rettelse.

Historien om den fortabte søn er en af de populære af Jesu lignelser; man synes, den er så menneskelig – denne yngste søn, der vil være selvstændig og have sine penge for at kunne rejse ud i verden; og faderen, der giver ham det hele; og den ældste broder, der så sødt bliver hjemme hos sin far. Derpå faderen, der straks tager imod den fortabte søn og helt ignorerer den ydmyge tale, sønnen har forberedt; tværtimod lader han tjenerne iføre ham den fornemme dragt, han plejer at have, giver ham ring på fingeren, giver ham sko på fødderne, slagter fedekalven og holder et stort gilde. Enhver kan forstå, at den ældste broder bliver gal i hovedet og nægter at gå ind, trods faderens opfordring.

Men sagen er, at der er tre personer, og der er derfor tre forskellige historier: En om faderens forhold til den yngste broder, en anden om hans forhold til den ældste broder, og en tredje om brødrenes imellem; og det er tre meget forskellige historier, så pro-

blemet er, hvilken af dem man skal henholde sig til. Hvis man henholder sig til den første, vil alle hævde, at den handler om tilgivelse, men det er en misforståelse; hvad er nemlig forudsætningen for tilgivelse? Forudsætningen er, at én er blevet krænket; hvis man ikke er blevet krænket, giver det ingen mening at tilgive. Men hemmeligheden er, at faderen overhovedet ikke har følt sig krænket, og i så fald er tilgivelse naturligvis overflødig. Historien handler altså ikke om tilgivelse, men om det meningsløse i dette tilfælde at tilgive.

Og så handler historien om, at når der ingen grund er til tilgivelse, kan man være overdådig i at give, give sønnen alt tilbage og holde et stort gilde. Spørgsmålet til os er derfor, om vi ikke føler os krænket af noget, vort medmenneske har gjort imod os, for hvis ikke er tilgivelse overflødig; hvis vi derimod føler os krænket, er der ikke dét, vi ikke forlanger af medmennesket; han skal falde på knæ, trygle om tilgivelse, appellere til vor barmhjertighed og betale en masse penge til os, så vil vi – måske – tilgive.

Hvis man henholder sig til den tredje, historien om brødrene imellem, får man en helt anden historie. Den handler om, hvor vidt

den ældre skal tilgive den yngre broder. Hvis historien handler om os, vil vi da tilgive den yngre broder? Hvis vi ikke vil tilgive ham, vil det gå os, som det gik den ældre broder i historien; for han var stadig sur og ville ikke deltage i gildet. Hvis vi derimod tilgiver den yngre broder, vil vi blive glade, fordi han kom hjem og med den største fornøjelse deltager i gildet. Det er her som overalt: Vi skal selv træffe afgørelsen.

Hvis vi derimod henholder os til den anden historie, historien om faderens forhold til den ældre broder, får vi igen en ny slags historie; faderen tryglede den ældste broder om at deltage i det store gilde. Men han sagde meget forstandigt, at han altid havde været hjemme, og alligevel havde han aldrig fået lov til at slagte noget så ringe som et kid, så han kunne være lystig med sine venner, men da din yngste søn kom, som havde ødslet din ejendom til ludere, slagter du fedekalven for ham. Faderen svarer: Mit ældste barn, du er altid hos mig og alt mit er dit; men man må være lystig, for den yngre broder var død og er blevet levende, var fortabt og er fundet.

Igen må vi spørge, om vi ville opføre os som den ældste broder? Hvis vi over for et medmenneske, der har krænket os, gør ligesom den ældre broder gjorde, så er der ingen redning for os, så går vi fortabt. Gør vi derimod det modsatte og finder det i sin orden, at han er gået i seng med en masse ludere og har spist, hvad det passede ham – her må man huske, at svin for israelitterne var ”urene” dyr, som man under ingen omstændigheder må omgås og da ikke slet ikke spise af den samme mad som svinene. Hvis fa-

deren trods det stadig finder det i sin orden, at han har spist, hvad der passede ham, så er han, som vi plejer at udtrykke det ”frelst”!

Nu er det jo en lignelse, og en lignelse skal jo ligne et eller andet; man skal imidlertid ikke være for hurtig med at afgøre, hvad den ligner. De fleste er tilbøjelige til at sige, at faderen er Gud, og at den yngste søn er de gode kristne, mens den ældste søn er de dårlige kristne. Men det forekommer mig at være en for billig sammenligning. Jeg vil foretrække at sige, lignelsen ligner gudsriget, beretter om, hvorledes det går til i gudsriget; i gudsriget bliver den yngste søns efterkommere til engle, mens den ældste søns efterkommere bliver kastet, som det hedder, ned i den evig ild, hvor der er gråd og tænders gnidse. Og igen gælder det, at afgørelsen er *vor* afgørelse. Vil vi ligne den yngste søns efterkommere, eller den ældste søns efterkommere? I dette tilfælde er afgørelse ikke vanskelig, for vi vil allerhelst ligne den yngste søns efterkommere, for hvem vil ikke helst være en engel?

Selvom det er tre forskellige historier, er der alligevel kun én historie; det har jeg allerede antydnet, men det må uddybes. Vi har allerede hørt, at faderen om den fortabte søn sagde, at han var død. Hvorfor sagde han noget så drastisk? Det skyldes ikke, at den yngste søn har ødslet formuen væk på al mulig utugt, men det skyldes, som antydnet, at han har haft med svin at gøre; det har gjort ham død. Stærkere kan det ikke siges, at for en jøde er det døden at spise svinekød. Lad mig illustrere det ved at fortælle en erindring. Da jeg var ung, boede min farmor og faster i en etageejendom. De var fra

Vestjylland, og derfor var de kontante folk, der ikke fandt sig i noget. I lejligheden ovenover boede der et jødisk ægtepar, der naturligvis ikke spiste svinekød; det fandt min farmor var noget pjat; i sin naivitet troede hun, at det var, fordi de ikke kunne lide svinekød, så det ville hun bevise, at de godt kunne, og derfor lavede hun en sammenkogt ret, som der var mange kødstykker i, også svinekød. Det spiste det jødisk ægtepar, og fandt, det smagte dejligt. Men så sagde min farmor, at der også var svinekød i, bare for at bevise, at det kunne de godt lide. Det skulle hun naturligvis ikke have sagt. Den jødiske mand tog det nogenlunde roligt, men moderen, der var en spinkel og følsom kvinde, blev rædselsslagen, forsøgte at kaste det hele op igen, og da det ikke lykkedes, blev hun syg, dog uden at dø. Selvom jeg var ung, forstod jeg, hvad svinekød betød for en jøde. Historien er imidlertid ikke færdig; vi får ikke at vide, hvad den ældste broder gjorde. Det er netop snedigheden i Jesu lignelse; den var jo fortalt til farisæerne, og nu blev de nødt til at fortælle den færdig, og ligegyldig hvordan de fortalte den færdig, var og forblev de farisæere.

Når den ældste søn blev så vred, skyldtes det naturligvis, at faderen ikke havde følt sig krænket. Den ældste søn havde i høj grad følt sig krænket, og derfor var det ham umuligt at tilgive den fortabte søn. Og igen må vi spørge, om vi føler os krænket, hvis et medmenneske ikke gør, hvad vi ønsker; her er det vigtigt, om vi siger ”ja” eller ”nej”, hvis vi siger ”ja”, er vi et menneske, som Jesus ønsker, det skal være; siger vi derimod ”nej”, går vi i kristen forstand fortabt, bli-

ver kastet ned i den evige ild – som jeg før udtrykte det.

Johannes Sløk

*Prædiken holdt i Sct. Lukas Kirke i Aarhus
1946.*

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk